

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

Концепція креативного перетворення міста Слов'янськ

Володимир Скочко
Олександр Шевченко
Всеукраїнська благодійна організація
«Інститут Місцевого розвитку»

ДОБРИ СУСІДИ
ОДНА КРАЇНА

18 листопада 2021 року

СТРУКТУРА КОНЦЕПЦІЇ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ

1. Короткий аналіз історичних та географічних особливостей населеного пункту.
2. Огляд існуючої архітектурної спадщини населеного пункту та специфіки його благоустрою.
3. Визначення основних напрямків та стилістики майбутнього креативного перетворення населеного пункту.
4. Приклади реалізації прийнятої стилістики креативного перетворення населеного пункту.
5. Висновки та рекомендації по комплексному впровадженню запропонованої стилістики креативного перетворення населеного пункту.

1. КОРОТКИЙ АНАЛІЗ ІСТОРИЧНИХ ТА ГЕОГРАФІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Історики вважають, що роком заснування сучасного міста СЛОВ'ЯНСЬК став 1676 рік. На прилеглих територіях розміщуються **унікальні солоні озера карстового походження**. Ці озера мають дуже корисні цілющі властивості, **складають основу санаторно-курортної індустрії міста** й перебувають під охороною як гідрологічні природні пам'ятки загальноукраїнського значення.

Виробнича історія міста починається з кінця XVI ст. Існує думка, що саме в ті часи перші українські сезонні промисловці розпочали тут видобування солі.

Саме завдяки цьому виду виробничої діяльності, на території сучасного міста Слов'янськ розпочався поступовий приріст населення, що сьогодні складає близько 110 тис. мешканців.

Зараз на території міста є чимало виробничих підприємств, у тому числі з машинобудування, виробництва бетону та інших будівельних матеріалів і виробів.

1. КОРОТКИЙ АНАЛІЗ ІСТОРИЧНИХ ТА ГЕОГРАФІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Територія міста Слов'янськ займає долину річки Казенний Торець, що огинає виробничі райони. На берегах озер Ріпне, Вейсове, Горячка та Солоне, які розташовані на території міста, розміщуються кілька громадських пляжів, що користуються популярністю в місцевих мешканців. Окрім того, на території міста є кілька парків, зокрема парки «Шовковичний» та «Лісовий», а також велике садове товариство. Це, у сукупності з численними насадженнями, робить місто досить озелененим та дозволяє деякою мірою компенсувати негативний вплив на екологію від присутності промислових підприємств.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

1. КОРОТКИЙ АНАЛІЗ ІСТОРИЧНИХ ТА ГЕОГРАФІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

ДОБРІ СУСИДИ
ОДНА КРАЇНА

СХІД
МОЖЛИВОСТЕЙ

2. ОГЛЯД ІСНУЮЧОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ТА СПЕЦИФІКИ БЛАГОУСТРОЮ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Пострадянській архітектурі Слов'янську властиві риси конструктивізму, раціоналізму, еkleктики та в значній мірі бруталізму. Наявні яскраві приклади будівель, побудованих у стилі неокласицизму, як міський залізничний вокзал та конторський будинок товариства керамічних виробів Дзевульський і Лянге, а також зразки українського модерну, як старовинна будівля громадського зібрання в центрі Слов'янська. Чимало з будівель Слов'янська віднесено до пам'яток архітектури та історичної спадщини міста: Олександро-Невський собор (зведений у 1897 році), контора Слов'янської міської товарної станції, будинок купця Александрова, краєзнавчий музей (будинок міщанського училища), вілла «Марія», центральної лікарні з її старовинними корпусами, колишнє семикласне комерційне училище (1909 року зведення), а також деякі одно- та двоповерхові житлові будинки чи колишні маєтки.

Благоустрою міста також притаманні риси, що у значній мірі відповідають стилістичним напрямкам, сформованим за часів Радянського Союзу.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

2. ОГЛЯД ІСНУЮЧОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ТА СПЕЦИФІКИ БЛАГОУСТРОЮ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

ДОБРІ СУСІДИ
ОДНА КРАЇНА

СХІД
МОЖЛИВОСТЕЙ

2. ОГЛЯД ІСНУЮЧОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ТА СПЕЦИФІКИ БЛАГОУСТРОЮ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА СТИЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Креативне перетворення міста рекомендовано розпочинати з центра міста.

Беручи до уваги застарілість архітектурного ансамблю центральної частини міста, а також неможливість втручання безпосередньо в архітектурно-конструктивні рішення будівель, **пропонується повна реорганізація Соборної Площі із застосуванням елементів постмодернізму, функціоналізму та деконструктивізму.** Зокрема рекомендовано здійснити повне перетворення площі з метою розширення її функціональних можливостей та докорінної зміни зовнішнього сприйняття.

3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА СТИЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Перш за все, зважаючи на те, що Соборна Площа активно використовується містом для проведення громадських заходів (у тому числі святкових концертів та різноманітних масових зібрань містян), рекомендується реконструювати центральну відкриту сцену міста задля збільшення кута зорового сприйняття глядачів таким чином, щоб дійства, які відбуватимуться на сцені було добре видно з будь-якого ракурсу і практично з будь-якої точки площі. Для цього планується розширити сцену з використанням гладких контурів у плані та замінити конструкцію навісу на сітчасту оболонку покриття з додатною гаусовою кривизною. При цьому пропонується зменшити периметр опорного контуру оболонки покриття з метою забезпечення периферійної оглядовості подіуму та кращого сприйняття тими, хто знаходитиметься із флангів, а не безпосередньо навпроти сцени.

Відповідно до стилістики та принципів формоутворення оболонки сцени, пропонується реорганізувати й покриття площі в цілому. Перш за все варто **замінити наявне і частково розтріскане асфальтне покриття на гранітне з крупнорозмірних плит кількох відтінків світло-сірого кольору**. При цьому слід забезпечити наявність зелених островців із насадженнями дерев та невисоких кущів, які можна обрамувати кам'яними округлими парапетами. Також варто **улаштувати кілька зон для відпочинку перехожих з лавками у затінку від посаджених дерев та обов'язковим зовнішнім освітленням для комфорту перебування на площі у вечірні години**.

3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА СТИЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Окрім гладких форм і плавних ліній, в оздобленні дорожнього покриття, рекомендується застосувати ще один дизайнерський елемент для пов'язання усіх складових центральної площі, а саме – фонтан з організованою течією та рециркуляцією води.

Фонтан має стати атрактором уваги відпочиваючих та гостей міста, органічно вплетеним в інші складові оточуючого благоустрою площі. Його пропонується будувати у вигляді імітації звивистої річки з каскадами імпровізованих порогів та водоспадів, що нібито повторюватимуть штучно піднятий рельєф відповідної частини площі.

Зелені островці з газонами та кущами уздовж фонтану імітуватимуть природні заплави річок на правому березі. На лівому ж умовному березі фонтану пропонується організувати зону для відпочинку з **дерев'яним помостом, що слугуватиме невеличкою пляжною зоною для найменших мешканців та гостей міста.** Таким чином, за наявності надійних систем фільтрації та очищення води у рециркуляційній системі фонтану, його можна буде сміливо використовувати, як локацію для купання дітей дошкільного віку та школярів молодших класів під наглядом батьків.

3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА СТИЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Змінний рельєф вимагатиме також **улаштування каскаду сходинок та системи пандусів для забезпечення можливості пересування та безпеки людей із обмеженими можливостями**. Для повного виконання умов інклюзивності, необхідно облаштувати всі підйоми поручнями та при необхідності механізованими автоматизованими підйомниками.

Варто подбати також і про власників **велотранспорту та електротранспорту, встановивши комбіновані із садово-парковими меблями мініпаркінги** для цих засобів пересування.

Слід зазначити, що зміна рельєфу площі дозволить дещо збагатити її за рахунок продуманого ландшафтного дизайну, зробити привабливішою для відпочинку, зустрічей та сімейного дозвілля, а також збільшити кількість людей, яким буде комфортно споглядати центральну сцену з вищих локацій.

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Соборна Площа сьогодні

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

1-й варіант перетворення Соборної Площі

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

2-й варіант перетворення Соборної Площі

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Беручи до уваги популярність пляжного відпочинку серед містян у теплу пору року, а також достатню кількість водойм у місті Слов'янськ, **пропонується приділити окрему увагу упорядкуванню та благоустрою набережних**. У рамках цього заходу рекомендується розділити всі наявні набережні за двома типами цільового призначення:

- 1) **пляжна зона для купання та засмаги і**
- 2) **прогулянкова зона для відпочинку на свіжому повітрі й активного дозвілля.**

Наявність зони першого типу дозволить мешканцям міста й надалі відвідувати улюблені пляжні локації, плавати та проводити активне дозвілля на воді. Натомість зони другого типу дозволять розширити види відпочинку біля води через популяризацію ранкових пробіжок, катань на велосипедах та дрібному електротранспорті по спеціально відведених для цього доріжках, а також розташувати місця для мінікав'ярень, кондитерських та різноманітної вуличної їжі, що дасть поштовх для розвитку малого підприємництва.

Пропонується **додати паркові лавки та облаштувати стилізовані під природний рельєф клумби для газонів і невисокої декоративної рослинності**. Уздовж пішохідних і велодоріжок рекомендовано **встановити сучасні засоби зовнішнього освітлення зі світлодіодними лампами та фотоелектричними джерелами їх підживлення**.

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Берегова лінія озера Ропне

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Берегова лінія озера Ропне

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Зважаючи на наявність у місті кількох парків, а також на те, що їх стан є дещо занедбаним, пропонується приділити значну увагу їх відновленню та приведенню до виду **сучасних ландшафтних парків шляхом повної заміни дорожнього покриття, ретельної реорганізації газонів та улаштування локального невисокого підсвічування на узбіччі.** Пропонується розмістити у паркових зонах сучасні садово-паркові меблі та нові сміттєві баки, стилізовані під лавки та освітлювальні прилади, із фрагментами з металу й дерева.

Саме ж **дорожнє покриття може бути комбінованим та включати гранітні шліфовані плити і гранітну крихту, обрамовану широким бордюром (і також шліфованим) каменем.**

Приклад можливого впровадження запропонованих заходів проілюстровано для одного із варіантів креативного перетворення парку «Лісовий» та прилеглих до нього територій і зон озеленення.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

ДОБРИ СУСИДИ
ОДНА КРАЇНА

СХІД
МОЖЛИВОСТЕЙ

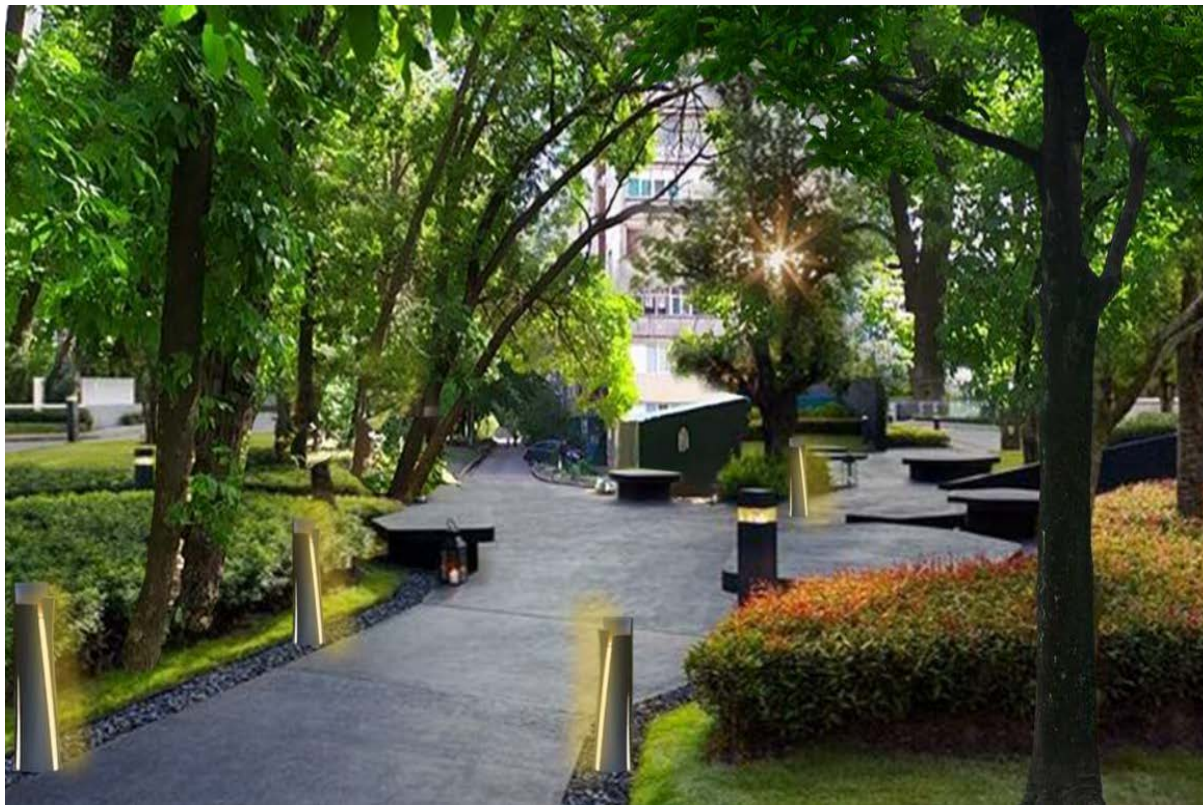

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

ДОБРІ СУСІДИ
ОДНА КРАЇНА

СХІД
МОЖЛИВОСТЕЙ

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

При цьому усі паркові зони рекомендується відновлювати у єдиному стилі деконструктивізму. Окремі елементи садово-паркового декору та ландшафтного дизайну можуть бути реалізовані у стилі постмодерну.

Натомість, малим архітектурним формам та елементам площі у центральній частині міста рекомендовано надавати рис, притаманних органічній архітектурі.

На відміну від постмодернізму й функціоналізму це передбачає створення такого архітектурного ансамблю й ландшафтно-паркового декору, які розкриватимуть якісні властивості природних матеріалів (каменю, металу та дерева), органічно вписаних у навколишній рельєф і флору.

Форми кожної вуличної кав'ярні, навісу та інших МАФів повинні щоразу впливати зі специфіки їх призначення і тих унікальних умов навколишнього середовища, в яких вона будується й експлуатується. Це породжуватиме нові плавні обриси парків, скульптур та вуличних інсталяцій, на противагу наявним прямокутним та гострим формам радянської й пострадянської забудови.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

ДОБРІ СУСІДИ
ОДНА КРАЇНА

СХІД
МОЖЛИВОСТЕЙ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

4. ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЙНЯТОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

ДОБРІ СУСИДИ
ОДНА КРАЇНА

СХІД
МОЖЛИВОСТЕЙ

5. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО КОМПЛЕКСНОМУ ВПРОВАДЖЕННЮ ЗАПРОПОНОВАНОЇ СТИЛІСТИКИ КРЕАТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬК

Запропонований характер креативного перетворення міста Слов'янськ має на меті **пом'якшити враження від сухості візуального сприйняття наявної забудови й дещо занедбаних паркових зон**. Основні завдання запропонованих заходів, це:

- 1) **створення затишку в центральній частині міста та формування унікальної атмосфери комфорту від перебування на локаціях, що межують із парками та скверами;**
- 2) **перетворення міського середовища в єдину неперервну систему, елементи якої візуально сполучатимуться плавними лініями і легкими контурами, що символізують спільне прагнення мешканців міста до об'єднання задля його відновлення та розвитку;**
- 3) **переорієнтація концентрації уваги мешканців та гостей міста з гострих контурів конструктивізму й бруталізму на плавні, м'які для зору сполучення органічних форм, що тяжіють до природних.**

Такі засоби перетворення ні в якому разі не мають на меті знецінення архітектурної спадщини міста, проте сприяють оновленню його образу та осучасненню, з огляду на стрімкий розвиток технологій та прогресивних поглядів модернового соціуму.

USAID

ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

Дякую за увагу!

Підготовлено завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).
ББО "IMP" реалізує ініціативу «Добрі сусіди — одна країна» в рамках проєкту USAID «Демократичне врядування у Східній Україні»

Всеукраїнська благодійна організація «Інститут місцевого розвитку»
вул. Ігорівська, 14 А, м. Київ, 04070
тел.: 044 428 7610, факс: 044 428 7612
Ел. пошта: office@mdi.org.ua

